

Voogd krijgt van rechter toestemming om mishandeld minderjarig kind te verdedigen in proces tegen overheid

Wachtlijst jeugdzorg krijgt gezicht

De rechtbank in Antwerpen stelt een voogd aan die de belangen moet verdedigen van een mishandeld minderjarig kind in een rechtszaak tegen de overheid. Het is de allereerste keer dat de staat zich moet verantwoorden voor het tekort aan opvang voor jongeren in nood.
door Bart Eeckhout

De rechtszaak heeft een bijzonder symbolisch karakter omdat ze een gezicht geeft aan de schrijnende problematiek van wachtlijsten in de jeugdzorg.

Jeugdinstantie De Stobbe en de ouders van de twaalfjarige N.M. beschuldigen de Belgische staat en de Vlaamse Gemeenschap ervan dat ze nalatig en onzorgvuldig zijn geweest in het beschermen van het kind tegen mishandeling. Het vonnis ten gronde valt pas op 13 november.

De jeugdinstantie en haar advocaat, meester Paul Quiryne, zien in de aanstelling van een voogd wel een hoopvol signaal. "Dit is een uitzonderlijke juridische procedure, waarin ouders en een instantie de staat dagvaarden", legt Quiryne uit. "De rechter geeft nu al een teken van bezorgdheid om de rechten van het kind. Dat geeft moed."

Precedent in jeugdbescherming

De rechtszaak is van groot belang omdat ze de problematiek van de wachtlijsten in de jeugdzorg erg tastbaar maakt. "Wat deze zaak aan de kaak stelt, is dat de samenleving wel optreedt als jongeren uiteindelijk probleemgedrag vertonen, maar tekortschiet als diezelfde jongeren in hun voorgeschiedenis het recht op hulp en bescherming ontzegd wordt", zegt kinderpsychiater Peter Adriaenssens van het Vertrouwenscentrum voor Kindermishandeling van de KU Leuven. Adriaenssens noemt de zaak "een precedent in het afdwingen van de rechten van jongeren als cliënt van de overheid die hen moet beschermen".

"Dit gaat niet over ons, dit gaat over de vele honderden jongeren die in het welvarende Vlaanderen niet of veel te laat de hulp krijgen waar ze recht op hebben", meent ook Marleen Dejonckheere, directrice van het Centrum voor Integrale Gezinszorg De Stobbe, dat de overheid dagvaardde. "Al tien jaar lang hebben we alles geprobeerd om de nood van dit kind te signaleren, maar een afdoende antwoord kwam er niet. Omdat een onmondig kind met onmondige ouders niet zelf zijn rechten kan afdwingen, doen wij het maar. De rechtbank was onze allerlaatste reddingsboei om dit probleem aan te klagen."

Tien jaar gesol met een kind

Behalve exemplarisch voor het tekort aan opvang is het levensverhaal van de geestelijk gehandicapte twaalfjarige N.M. dan ook uiterst schrijnend. "Dit hier is een kind dat al van in de baarmoeder mishandeld is, met een moeder die zelf mentaal gehandicapt en seksueel misbruikt is", vertelt Marleen Dejonckheere van De Stobbe. Ze is gevluht in de armen van een extreem gewelddadige man, van wie ze een kind krijgt dat ze niet gewenst heeft en waarvoor ze nooit kon zorgen. Dat was omzeggens van bij de geboorte bekend en toch heeft het ruim tien jaar geduurd voor de overheid ingreep."

N. was amper twee toen al een eerste proces-verbaal over ouderlijke kindermishandeling werd opgesteld. In 2006 verordende de jeugdrechter al dat de gehandicapte jongen weg moest uit zijn gezinssituatie en in een gespecialiseerde MPI opgevangen moest worden. Helaas kon er nergens een plaatsje gevonden worden en dus werd het kind 'gedropt' bij De Stobbe, waar ook de moeder al verbleef. De Stobbe gaat daarop zelf op zoek naar een meer geschikte verblijfplaats, loopt vier MPI's af, maar krijgt overal de deur op de neus. N. wordt een jaar later overgeplaatst naar een andere instantie, een pleeggezin vervolgens, maar een bevredigende oplossing blijft uit. Uiteindelijk zal het gesol met het kind langs welgeteld negentien sociale diensten passeren.

'Cynische klacht'

Behalve dat kort geding loopt er nu dus ook nog een rechtszaak ten gronde. Naast De Stobbe stellen ook de ouders van het kind en N. zelf zich burgerlijke partij in een aanklacht tegen de Belgische staat (in zijn bevoegdheid van Justitie) en tegen de Vlaamse Gemeenschap (die over Welzijn gaat). De advocaat van de overheid, meester Bart Staelens, vindt het "bepaald cynisch dat de mensen die dit kind zoveel leed berokkend hebben nu de overheid beschuldigen". Net als de tegenpartij interpreteert ook Staelens de aanstelling van een voogd als een positieve ontwikkeling. "De rechter heeft zich niet uitgesproken over de grond van de zaak, zelfs niet of er wel een grond is. De voogd wordt aangesteld om mogelijke tegenstrijdige belangen tussen ouders en kind te vermijden. Dat is net wat wij ook stellen."

Is het inderdaad niet een beetje vreemd dat de mishandelende ouders zelf aan de klagende kant staan in deze rechtszaak? Marleen Dejonckheere van De Stobbe vindt van niet. "Het is erg droevig dat de overheid zich nu ook nog eens permitteert om de betrokkenen te culpabiliseren. De moeder is, door haar eigen levensgeschiedenis, slachtoffer en dader. Zij heeft meermaals te kennen gegeven dat zij niet in staat was om haar kind op te voeden, maar de hulpvraag is nooit afdoende beantwoord. Dat is de grond

